

KRUIPNIEUWS

8-ste jaargang No.1. April 1946.

Orgaan van de N.J.N. sociologergroep.

Redactie : Roelof de Wit, Kijkduinstraat 66, Amsterdam west;
Administratie : Hieke Brinkman, Kraneweg 25 a, Groningen.

Woord vooraf:

De verschijning van Kruiptnieuws heeft deze keer wat langer op zich laten wachten, dan we het laatste halfjaar gewend waren. De voornaamste reden hiervan is wel, dat we met het oog op de sterk geslonken papiervoorraad van de sjocgroep de uiterste zuinigheid moesten betrachten. Op ons a.s. congres, waarvan je de aankondiging in dit nummer kunt lezen, zullen we ons in verband met de noodzakelijke inkoop van papier terdege op de financiële positie van de sjocgroep moeten beraden. Door de sterke afzondering van de afgelopen jaren hebben zich in de sjocgroep verschillende centra van onderzoek ontwikkeld, die in de laatste drie nummers van Kruiptnieuws alleen aan het woord zijn gekomen. (Zie bijvoorbeeld het Drentse onderzoek met als centrum Groningen en het onderzoek der Vechtstreek met als centra Amsterdam en Utrecht). Dit jaar zullen we echter in het sjoc-congres, in het sjockamp en in de Bondskampen weer samen aan één of meerdere onderwerpen kunnen werken, waardoor verschillende problemen, die in de laatste nummers van Kruiptnieuws zijn belicht, zich van zelf zullen oplossen. Daarnaast zullen ook de afzonderlijke onderzoekingen in Drenthe en in de Vechtstreek voortgezet worden. Het laat zich dan ook aanzien, dat na de zomervacantie een stroom copy voor Kruiptnieuws los komt, zodat het zwaarste punt van Kruiptnieuws zeker in de tweede helft van dit jaar zal vallen. In verband hiermede, zal voor de zomervacantie nog slechts één nummer verschijnen. In dit nummer valt de nadruk sterk op de Climaxtheorieën. Het stukje van Bouke de Jong over dit onderwerp in het vorige nummer, heeft een zelfs in de geschiedenis van de Sjoc-groep ongekende hoeveelheid stof doen opwaaien. Het Pro-en Contra kun je in dit nummer lezen; de redactie is in deze kwestie natuurlijk onpartijdig. Ik besluit echter, met me volkomen bij Tjeerd van Andel aan te sluiten, waar hij er op aandringt alle nieuwe ideeën in Kruiptnieuws met feitenmateriaal te staven. Per saldo is bij iedere sjoc-publicatie het feitenmateriaal beslissend voor elke theorie.

Roelof de Wit.

HET WEEKEIND IN DE DUINEN.

23. en 24. Februari zou er een weekeind komen. In Zwolle, op het N.J.N. congres, hadden we dit prachtig afgesproken; vooral op verzoek van de Utrechtse-naren en de mensen uit Wageningen, die er reuze belangstelling(?) voor hadden. Vrijdagavond de 22 ste voorspelde het weerbericht niet veel moois. Toch

trokken we er Zaterdagmorgens al op uit, voorzien van allerlei sjocspullen om te trachten tussen de buien door in de Jeugdherberg te komen. Nu wilde het de hele morgen maar niet droog worden, zodat die Amsterdammers, die de moed hadden om vroegtijdig te arriveren, dan ook wat je noemt "nat" aankwamen.

Onze opgave van 40 man hadden we ijlings maar gehalveerd; om één uur werd het echter droog en op het laatste ogenblik hoopten we nog dat ook het midden des lands, des avonds vertegenwoordigd zou zijn.

Tegen zes uur waren de deelnemers er. Hulde aan de Amsterdammers, die er (het waren er ong. 10) op kwamen dagen. Maar al met al was er maar één vrouw bij. Verder één man uit Wageningen en één uit Zaandam.

Des avonds was er een bonte avond, die door een gecombineerde groep van A.J.C. en A.N.J.V. enz. werd verzorgd.

En nu kwam de clou: denk eens in op een sjocweekeind, nota bene, gaat men, hoewel men een aparte kamer heeft gekregen met heerlijke verwarming, een bonte avond bijwonen.

Zo gaat het nu: mensen die doorgaan voor natuur-historisch brengen op die manier hun weekeind door. We moeten echter constateren dat het toch erg gezellig was; het was het gewone relaas natuurlijk.....

En natuurlijk gingen we zoals in alle verslagen staat, na afloop naar bed.

We sliepen op twee bedden, die door omkoperij verkregen waren. Of hier nu ook al uit blijkt dat de sjocgroep in de kringen van de N.J.H.C. ook al een buitenbeentje is, weet ik niet, maar in ieder geval lieten we de anderen op stro slapen.

De volgende morgen (we waren zowaar nog vroeg op ook), sneeuwde het bij tijden.

Of we ons nu schaamden over ons gedrag weet ik niet, maar ondanks de sneeuw val trokken we er op uit, en waren nog natuur-historisch ook. Ondertussen sneeuwde het aardig; steeds heviger werd de wind, steeds dikker werden de vlokken.

Ten einde raad zochten we een schuilplaats aan de Kruisberg, die we vonden in de vorm van een leegstaande, raamloze boerdrij.

Toen volgde de tweede stap naar de ondergang: de sjocgroep danste volks, of tewel de horen volksdansten.

De sneeuw bleef maar vallen en noodgedwongen moesten we de terugtocht maar aanvaarden; vuurrode koppen boven witte jassen.

In de Jeugdherberg teruggekomen herkregen we ons sjoc bewustzijn. We schaamden ons diep over onze val, en na enig dispuut of we nu een lezing georganiseerd door de A.J.C. ers zouden gaan bijwonen, of dat we zelf iets in 'elkaar zouden draaien, werd eenstemmig tot het laatste punt besloten. We herloefden weer en herloefden ons zelf overwonnen.

Aan ondergetekende viel toen de eer te beurt een lezing over: "Plan en groei in de natuur-ecologisch beschouwd" te houden, dat ons weer terugbracht naar onze "eigen" wereld.

En daarmee eindigde ons regen en sneeuw weekeind.

Utrecht, Wageningen enz. schitterden door afwezigheid. Broederlijk hebben we maar besloten het die mensen maar te vergeven; echter met, dan verstande, dat we ze op het a.s. sjoccongresje wel zullen zien.

En daarbij blijven we dan.....

De rest het nu is de vraag of men voor natuur-Jaap van Dijk, of DE WAARHEID LIGT ALTIJD IN HET MIDDEN.....

De nogal heftige reactie, die het artikel van Bouke de Jong over de vorige Kruiplieus over de Climatheorie veroorzaakte, heeft nu de gemoedszaak nog één paar opmerkingen over dit probleem hier neer te schrijven. Ik moe beginnen te verklaren, dat ik het voor een deel met Bouke eens ben; wat het andere deel van zijn betoog betreft: ik voel me niet competent om er een oordeel over te vallen. Maar ik vermoed, dat in dit Kruiplieus veel afbrekende kritiek te lezen zal zijn en daarom wil ik proberen hier iets opbouwends neer te schrijven. De hoofdpunten van Bouke's betoog zijn de volgende: 1. Er op uit, en waren nog natuur-historisch ook. 2. Sneeuwde het aardig; steeds heviger werd de wind, steeds dikker werden de vlokken. 3. Ten einde raad zochten we een schuilplaats aan de Kruisberg, die we vonden

- 1e. De Eiken-Berkenbossen en Eiken-Haagbeukenbossen van Nederland zijn niet natuurlijk.
- 2e. Behalve een boomclimax die men een kruidenclimax te onderscheiden.
- 3e. De boomclimax is een Elzen- of Berkenbos (dat is een bos met als dominerende soorten Els of Berk), de kruidenclimax is een kruidlaag met als dominerende soort het Pijpestrootje.

Om over deze dingen te kunnen spreken, moeten we eerst afspreken, dat we een gezelschap, dat we onderscheiden naar een dominant, een verband zullen noemen (de kruidenclimax zou dus een Molinia-verband zijn), en dat een gezelschap, gekenmerkt door kensorten, b.v. een Molinietum heet. Dat zijn dus heel verschillende zaken. In een Molinietum komen Spaansche Ruiter en Klokjesgentiaan voor, in een Molinia-verband kun je theoretisch van alles vinden, maar Pijpestrootje maakt de hoofdmassa van de aanwezige planten uit. Ik zou nu eerst de 3 onderdelen van Bouke's betoog willen doornemen, om daarna op zijn hoofdthema te komen; dat is: men moet wanneer men de climax van de plantengezelschappen bestudeert, uitgaan van dominerende soorten en niet van kensorten.

Ik durf dan niet te beoordelen, of onze Eiken-Berken en Eiken-Haagbeukenbossen natuurlijk zijn of niet. Het is een feit, dat al dergelijke bossen, die ik gezien heb, kennelijk aangelegd waren. Ook moet ik toegeven, dat op de hei het optreden van bos ingeleid wordt door de Berk, wat op natte bodems door de Els gebeurt. Later, wanneer het milieu daarvoor geschikt geworden is, komt de Eik zich in het jonge bos vestigen, maar hoe dit zich verder ontwikkelt, heb ik nooit kunnen waarnemen. Het kan zijn, dat de Eik zijn bescheiden plaats behoudt; het kan ook zijn, dat de Eik sterker en taai-er is dan Berk en Els, en deze langzamerhand verdringt. Het laatste wordt aannemelijk gemaakt door de resultaten van de pollenanalyse, maar dat zal Harm Tjalling Waterbolk wel uiteen zetten. Het stemt wel tot nadenken, dat in Frankrijk bij de Pyreneeën Elzenbossen voorkomen, die, wat hun boomlaag betreft, uitsluitend uit Els bestaan, met een eenzame Esch of Hazelaar zo hier en daar. In de kruidlaag komen echter voor: Nagelkruid, Heksenkruid, Hondsdraf, Boschdoorn en verder de typische combinatie van soorten, die men in onze Eiken-Haagbeukenbossen vindt (Zie J. Susplugas, Les Bois de Vesgues à l'Est des Pyrénées). De vraag dus, of de kruidenflora van onze bossen ook onnatuurlijk is, hoeft niet bevestigend beantwoord te worden.

Blijkbaar kan de kruidlaag van het E-H-bos voorkomen, zonder dat er één Eik in de buurt is, terwijl er de boomlaag uitsluitend uit Elzen bestaat. Er is geen reden om aan te nemen, dat hetzelfde niet het geval is met de E-B-bossen. Maar voor mij is de Eiken-theorie slechts een hypothese die ik niet zonder meer wil aannemen. Eerst moet er meer bewijsmateriaal verzameld worden.

Het 2e punt handelt over de deling van de climax in tweeën: een boomclimax en een kruidenclimax. Het bovenstaande pleit hier eigenlijk al voor. Deze E-H-bos kruidlaag komt onafhankelijk van een bepaalde boomlaag als kruidenclimax voor. Dat is dan nog beschouwd van het standpunt van bepaalde soortencombinaties en kensoorten uit, dus steunende op Frans-Zwitserse axioma's. Wanneer we uitgaan van dominantie van een bepaalde soort, b.v. Pijpestrootje, dan zien we dit Pijpestrootjesverband overal optreden op natte, arme gronden, boomlaag of geen boomlaag. Wandel maar eens met ons door de Gagelpolder met zijn Molinia graslanden, langs de wegen van Utrecht, waar overal langs de weg bomen het Pijpestrootje in grote pollen de andere planten in de schaduw steelt, of door onze bossen, waar de kruidlaag ook weer door het Pijpestrootje beheerst wordt. Of plons met ons door de voedselrijke moerassen van Kortenhoef, waar je verward raakt in de massa's Pluimstruisgras, of door de Elzenbroeken, waar datzelfde Pluimstruisgras ons het gaan bemoeilijkt. We worden dan gedwongen eenheid te brengen in de veelheid van plantengezelschappen door ze te onderscheiden naar hun dominanten.

En wat is logischer, wanneer we ons met de climax bezig houden? Inmeer zal de dominant zal de grootste invloed op de bodem uitoefenen en zo de vegetatie in een bepaalde richting, naar een bepaalde climax leiden. 3-

We moeten ons dus met die dominant bezig houden en zien dan, dat zo'n verband los van een boomlaag voor kan komen. We moeten dus wel aannemen, dat er inderdaad een kruiden- en een boomclimax bestaat, onafhankelijk van elkaar.

Op het derde punt moet ik Bouke weer aanvallen, maar dat kan ik niet doen, zonder ook weer zijn hoofdthema te laten horen: de dominantie. Bouke dan beweert in zijn samenvatting, dat de kruidenclimax hier te lande het Molinia-verband is, hoewel hij in zijn schema als een soort nevenclimax een Buntgras-verband noemt. Bouke vindt blijkbaar de climax op droge gronden minder belangrijk dan die op natte. In zijn gedachtegang is dat misschien logisch, maar ik heb er toch bezwaar tegen. Immers, en dat is eigenlijk het motief van mijn verhaal, een climaxassociatie is niet alleen een gevolg van het inwerken van bepaalde planten op de bodem. Bouke zegt, dat het ontstaan van een Elzen- of van een Berkenbos uitsluitend afhangt van de plant, die de successie inleidt. Is dat toevallig Holpijp, dan ontstaat er een Berkenbos; is het Riet, dan komt er een Elzenbos. Ik ben volkomen niet met hem eens, dat, uitgaande van een zelfde primaire bodem, het resultaat van de successie, dus de climax, af zal hangen van de planten, die op die bodem komen groeien. Maar tenslotte bepaalt de mate van vruchtbaarheid en het watergehalte van die bodem in eerste instantie bij een bepaald klimaat, welke plant daar kan gaan domineren. In ons klimaat hebben een bepaald aantal planten de neiging daartoe. Uiteindelijk zijn het: Els en Berk, Pijpestrootje, Pluimstruisgras, Bochtige smeele en Rood Zwenkgras, misschien ook lichenen. Wat er nu gaat domineren, hangt af van de oorspronkelijke bodem en van de planten, die hun invloed daarop uitgeoefend hebben. Zo zal de Els een vruchtbare, de Berk een minder vruchtbare grond prefereren. Pijpestrootje houdt van een vochtig arm milieu, Pluimstruisgras daarentegen van een vochtige rijke bodem; de andere drie willen graag zo arm en droog mogelijk groeien. Dat in de Gagelpolder, uitgaande van eenzelfde primaire bodem, zo wel Els als Berk kunnen gaan domineren, hangt af van de invloed, door de dominanten der tussenstadia op de bodem uitgeoefend. Omgekeerd geloof ik niet, dat het mogelijk is, dat een in aanleg vruchtbare bodem en een onvruchtbare bodem zo door een dominant beïnvloed kunnen worden, dat het eindstadium van de begroeiing gelijk is. Ik moet dus, aansluitende aan Harm Tjalling's artikel in het Kruidnieuws van September, onderscheiden in de Kruidenclimax:

- op natte vruchtbare bodems: een Pluimstruisgras-verband.
- op natte onvruchtbare bodems: een Pijpestrootjes-verband.
- op droge onvruchtbare bodems: een Rood Zwenkgras-Bochtige Smeele of Lichenen-verband.

in het midden latende of deze climax-begroeiingen. te danken zijn aan de primaire eigenschappen van de bodem of aan de invloed, daarop door vorige stadia in de successie uitgeoefend. De climax is, zo bezien, dus een product van bodem en begroeiing beide, en niet, zoals Harm Tjalling beweert, alleen afhankelijk van de bodem, of, naar Bouke's mening, van de dominerende planten.

Het is merkwaardig, dat op droge vruchtbare gronden geen plant neiging heeft tot domineren. Dit zou erop kunnen wijzen, dat alleen hier de planten in volkomen harmonie met elkaar leven, en dat op deze bodem dus slechts de echte climax gevonden wordt. Het is ook zo, dat een plant een zodanige invloed op de bodem uitoefent, dat zijn eigen groeiplaats voor hem onmogelijk wordt, zodat hij zelf het doodvonnis van het verband, dat hij vormt, ondertekent.

Theoretisch zouden dus de genoemde climaxverbanden zichzelf ten gronde richten en daarmee geen climax meer zijn, zodat als enige ware climax het Eiken-Haagbeukenbos overblijft. Wanneer Bouke consequent doorredeneert, zou hij tot deze opvatting moeten komen. Gelukkig doet de bodem ook nog een duit in het zakje, zodat de stand van het grondwater bij de natte climax een voortdurende toevloed van voedsel veroorzaakt, en in ieder geval een uitloggen van de bodem belet, zodat deze gezelschappen zichzelf in stand kunnen houden. Bij de droge onvruchtbare bodem is dat niet het geval.

Wanneer we dan ook b.v. de duinhellingen op Terschelling eens nader beschouwen, zien we dat het daar als eindstadium van de successie optredende Rood-Zwenkgras-verband op den duur overgaat in een Lichenensteppe. Ook op de Veluwe komt dat voor, naar verluidt. Pas wanneer door het gaan stuiven van de duinen, zand aangevoerd wordt, komt het Zwenkgras weer ten tonele. Zo wisselen deze twee verbanden elkaar regelmatig af.

Nog een paar opmerkingen over de struweelclimax: ik vind dat een moeilijk te hanteren begrip. De moerasstruwelen in onze omgeving blijven zo laag, omdat de bomen vroeg afsterven bij gebrek aan lucht voor hun wortels. Mogen we het dan een struweel noemen? Als we daarvan spreken, zou ik Gagel en Kruiwilg willen noemen, en op de droge gronden de hei, allen echte houtige, maar struikachtige planten. Het onderscheid tussen boomlaag en struiklaag is blijkbaar zo subjectief bepaald, dat we het beter weg kunnen laten.

Mijn conclusie is dus: laten we de middenweg bewandelen, en zowel de invloed van de bodem als van de planten zelf op het ontstaan van een climaxbegroeiing in aanmerking nemen.

Utrecht, 8 Februari 1946

Gertie Jansen.

Nog eens: DE CLIMAX en ONZE BOSGESCHIEDENIS.

Er wordt nogal over de climaxproblemen gedebatteerd de laatste tijd. En er zijn al verscheidene originele betogen over gehouden. De laatste bijdrage aan de discussie, die van Bouke, kan ik echter niet erg bewonderen. Niet alleen, dat ik het niet eens ben met de strekking van zijn betoog - dat heeft natuurlijk met bewondering niets te maken - , maar ik kan ook niet nalasten ernstige kritiek te beoefenen op de hele opzet, op de manier van naar voren brengen. Het is ons privilege, dat wij in Kruijnieuws ketterse dingen mogen zeggen, zonder onze goede naam te verliezen, als het niet juist blijkt te zijn. Dat privilege geeft ons echter ook de plicht medogenloos kritisch te staan tegenover eigen werk en dat van mede-sjoccers, zonder er beleefd oekjes om te winden. Anders is het gevaar van dilettantisme en volkomen ongegronde speculatie te groot. Ik vraag bij voorbaat excuus voor eventueel te krasse termen, waarmee ik Bouke te lijf ga. Het is niet bedoeld als persoonlijke, vijandige, schoolmeesterachtige kritiek, maar als een open poging in de N.J.N.sjoc, in het rechte spoor te houden.

Ik heb n.l. de overtuiging, dat we met artikels als dat van Bouke al heel eind het hellend vlak zijn afgegliden, waar onkunde, speculaties, te geen basis hebben, ongeoorloofde generalisering van overigens juiste feiten (dat kan ik tenminste niet controlsen) elke arbeid volkomen waareloos maken en zelfs misleidend voor goedgebouwde lieden. Het klinkt waarschijnlijk nogal erg hard. Maar ik wil de zaak graag zo zeggen, als ik hem zie, omdat naar mijn overtuiging we hier zo helemaal op het verkeerde pad zijn. Ik hoop, dat als iemand anders ook eens zulke scherpe kritiek op mij uitoefent, ik er dan ook niet nijdig om wordt. Als al wel is gebleken, houd ik dit stuk voor waardeloos in z'n algemene trekking, ook al staan er zeker goede dingen in. Maar aan het geheel mankeert zoveel, dat het alleen maar verwarring kan stichten. Enkele punten wil ik proberen te weerleggen, zo niet voor Bouke dan toch voor anderen. Let wel, ver de dingen die hij baseert op zijn eigen ervaring in Holland en Utrecht. Al ik niets zeggen, de waarnemingen zullen zeker juist zijn, al lijken mijn conclusies totaal ongeoorloofd.

Daar is allereerst de Eik als cultuurplant. Natuurlijk komt daar tegenpraak tegen en zeker kun je daar niet van af maken met de opmerking dat de tegenpartij wel zoveel argumenten zal hebben, dat je ze zelf maar achterwege laat. Als je de resultaten van een uitgebreide wetenschap wilt erkennen, dan moet dat tenminste op grond van bewijsmateriaal gebeuren. Ietschiet is er dat wel, hoewel ik het betwijfel. Maar je kunt in ieder geval de dingen maar niet zo peneren, omdat ze in je betoog te pas komen.

Niet alleen, dat niemand je op je goede gezicht gelooft, dat is niet belangrijk, maar je conclusies zijn onbevestigd.

Willer we de Eik aannemen als door cultuur gebracht, dan moeten we eerst de tijd vaststellen, waarop dit gebeurd is. In het late boreaal en het Atlanticum neemt de relatieve hoeveelheid dennenstufmeel zeer sterk af en stijgt de Eik, die kort tevoren begonnen was, omstreeks 5000 jaar v. Chr. tot 25%.

Dit gebeurt overal, in alle diagrammen, het kan dus niet komen van enkele lokale Eikenbosjes. Dan zou ook het uniforme percentage vreemd zijn. Over het jaartal willen we niet twisten. Bouke heeft met zijn opmerking over subrecente Denlagen de gehele absolute datering in twijfel willen trekken. Goed, dat daargelaten, het kan een paar duizend jaar verschil maken. De relatieve datering echter, n.l. dat deze Eikenfase in elk diagram volgt op een Dennen-Berkenfase, en gevolgd wordt door een Beukentijd is niet te lochenen.

Door analyse van veemonsters die vastgekleefd zaten aan praehistorische vondsten, is vastgesteld, dat deze Eikentoe name valt in het Mesolithicum en het vroege Neolithicum.

In de loop van dit Neolithicum is inderdaad de landbouw en de veeteelt in zwang gekomen en wel op verschillende plaatsen op andere tijden door immigratie van een bevolking, die beide meebracht. De Mesolithische mens is jager, visser en nog nooit is in zijn nederzetting enig spoor van landbouw aangetroffen. Wel van Eikels overigens. Viel nu de uitbreiding van de Eik samen met die van de landbouwende bevolking dan konden we verder praten, hoewel we ook dan weer tegenbewijzen zouden kunnen vinden. Maar dat is niet zo. In West-Europa is de Eik er vroeger dan zij, in Oost-Europa aanzienlijk later en wel is de relatieve tijd van optreden zo, dat het volkomen natuurlijk aandoet als een langzame opmars uit het Zuiden. Het altijd samen voorkomen met Iep en Linde wijst ook op een natuurlijke bosvorm. Dat is dus een tegenargument. Een tweede is, dat gezien de cultuurvorm van het Neolithicum en zelfs veel later tot in de middeleeuwen, de bosbouw volkomen ondenkbaar is. De landbouw, een soort rooibouwmethode, was al uiterst primitief. Het is onmogelijk dit met een klinkend argument aan te tonen in een paar regels, je zou er een lange verhandeling over de cultuur van de praehistorie over moeten schrijven. Mocht je het niet op mijn gezag willen aannemen, doe het dan op dat van Prof. van Giffen.

Zo is het op grond van pollenanalyse en praehistorie een volkomen zinledige bewering dat de Eik cultuurplant is. Evenals het zinledig is te zeggen dat lagen met alleen Dennen- en Berkenstufmeel subrecent Kunnen zijn. Nog nooit heeft iemand zo'n laag gevonden met een laag met Eik of Beuk eronder. Dan pas is het bewijs geleverd.

Bouke's geringe waardering van de kiemkracht van de Eikel kan ik niet delen. Integendeel, Eikenkiemplanten en jonge Eiken zijn in Drenthe een zeer normaal verschijnsel. Misschien willen ze inderdaad in de Gagelpolder of zoo niet goed groeien. Dat is echter lang niet voldoende bewijs. "Nemen we de Eik eruit", schrijft Bouke, dan houden we een parklandschap over. Het is onbewijsbaar dat je uit een Quercetum de Eik kunt laten vallen zonder dat de rest zich ingrijpend wijzigt. Zeker is het niet aan te tonen dat er dan een parklandschap overblijft. Waarom kunnen de andere bomen het bos niet sluiten? Ook de pollenanalyse bewijst met de methode van niet-boompollen, dat er gesloten bos geweest moet zijn. Op sommige gronden zou ik zelf ook graag een parklandschap willen aannemen, maar ik heb het pollenargument nooit kunnen ontzenuwen. Dat is n.l. dit: Heb je een gesloten bos, dan vindt je veel boom- en weinig kruidenpollen, is het een bosloos land dan veel kruiden- en weinig boompollen. Na de postglaciale toendra tijd tot aan de heidetiijd toe vinden we echter altijd vrijwel uitsluitend boompollen. Hiermede valt het gehele eerste deel van Boukes betoog, totdat hij van de boomlaag afstapt.

Over de rest kan ik vrij slecht oordelen, ik heb het echter niet helemaal

begrepen en ik ken zijn gebied te weinig om er een oordeel over te vellen. Vooral de beschouwing over de noodzaak de climax in kruid-struik-en boom-climax te splitsen is me in het geheel niet duidelijk geworden.

Wel weet ik zeker dat hij veel te veel zijn ervaring in een beperkt gebied heeft toegepast op andere, die hij niet kent. Maar eigenlijk doet het er weinig toe, want als de Rik niet weg te werken is, kan de hele rest niet meer op eventuele climaxen betrokken worden. Er staan opmerkingen en betogen van een soort in, waarover ik me weliswaar nijdig gemaakt heb, ik wil er dus vanaf stappen.

Nog eens, naar mijn persoonlijke mening brengt deze manier van werken ons geen stap verder, integendeel. Een dergelijk betoog is volgens mij bepaald niet wetenschappelijk en al hoeven we de wetenschap niet al te hoog aan te slaan, (de wetenschap van de sjoegroep dan natuurlijk), we moeten toch niet zwammen. Zo 'n pennestrijd is noodgedwongen altijd erg polemisch en daardoor niet geschikt om een sfeer van overleg te scheppen. Maar ik wilde dit toch graag voor het forum van alle sjoecers openlijk weerleggen. Revolutionnaire ideeën verkondigen is ons recht, maar dan alleen als we ook argumenten hebben, ze te staven.

Zonder dat is het ongeoorloofd en voor ons zelfs gevaarlijk.....

Tjeerd van Andel.

Van het secretariaat :

Motto : Het eene oor in, het andre niet uit.....

I. sjoecongres.

In de eerste plaats verwachten we een grote opkomst; zowel de ligging van het terrein (Ijseldijken) als de aangekondigde onderwerpen (Werkgroepen en Commissies), moet een rechtgeaard sjoekker aan het hart liggen.

Datum : 24 - 25 en 26 Mei 1946.

Prijs : f. 1.50 .

Plaats: Terwolde bij Deventer.

Hoe er te komen : Loop Terwolde door, langs de kerk, de weg naar Epe op. 500 meter na de kerk maakt de weg een bocht naar rechts. Sla dan linksaf het zijpad in. Dit maakt veel bochten, loopt een eind langs een sloot aan de rechterkant van de weg en maakt na ong. 20 min. lopen een bocht van 90° naar links. Hier gaat bovendien een zandpad rechtsaf en nog een weg recht door. Op deze viersprong ligt onze boerderij "De Brug".

Er rijdt van Deventer een bus naar Terwolde, maar het is ook heel best te lopen. De bus vertrekt vanaf de Brink te Deventer.

(We hopen van harte dat jullie uit deze luisterrijke beschrijving komen kunt).

Fourage: voor brood moet je zelf zorgen.

Programma : Vrijdagavond 8 uur opening.

Zaterdagmorgen mieterse excursie onder leiding van onzen Ebre-voorzitter: Victor Westhoff.

Zaterdagmiddag en avond: vergadering, o.m. bespreking punt: De Sjoegroep en de Bond. (voor dit punt komt de adm. Martin v. d. Meulen over).

Zondag: excursies en vertrek;

Beschrijvingsbrief : Sjoecongres 24, 25, 26 Mei 1946 te Terwolde.

1. opening.
2. mededelingen en ingekomen stukken.
3. jaarverslag voorzitster Aug. 45 - Mei 1946.
4. jaarverslag secretaris Aug. 45 - Mei 1946.
5. nabespreking uitingen Aug. 45 - Mei 1946.
6. jaarverslag penn. administratrice Aug. 45 - Mei 1946.

7. verslag kascommissie.
8. verslag redacteur: Jan. 46-Mei 1946.
9. bespreking Kruijnieuws.
10. bespreking financieele positie van de sjocgroep.
11. "De sjocgroep en de Bond".
12. Voorstel bestuur:

omschr.: Het bestuur van de N.J.N. sociologengroep stelt voor het verenigingsjaar van de sjocgroep te laten lopen van Mei tot Mei met als consequentie, dat het congres altijd in Mei gehouden wordt.

13. Uitingen voor het komende verenigingsjaar.

14. plaats sjockamp 1947.

15. verkiezing kascommissie :
het bestuur stelt voor: Mevr. Nettie Westhoff-Joncheere
Frans Stafleu.

16. verkiezing bestuur:
het bestuur stelt voor:
voorzitsber: Gertie Jansen.
secretaris: Wim Meyer.
Penn.adm. : Ties Weenink.
Redacteur: Roelof de Wit.

17. Rondvraag

18 Sluiting.

de secretaris: Jaap van Dijk.

Betaling contributie en opgave sjockamp, en congres.:

Er zijn nog heel wat lieden die nog niet hun contributie voor de sjocgroep betaald hebben. Willen deze snode lieden er aan denken, dat ze geen stemrecht op dit congresje hebben ??? Loop dus als de haas naar het postkantoor en maak je bedrag over, t.n.v. van Hieke Brinkman, Kranenweg 25 a. Groningen. Liefst per postwissel. (over 1946 is het bedrag f. 1.50).

Opgave sjoccongres: aan Jaap van Dijk, van Hallstraat 133 Amsterdam, per omgaande. We moeten beslist weten, wie er komt. Betalen kun je bij aankomst.

Adreswijzigingen: (en verbeteringen van de lijst van 1 December 45.)

Van Andel	Tjeerd	Oranjelaan 7	Groningen.
Van Eck	Wim	Grindweg 167	Wageningen.
Imelman	Rinie	Lage der A. 17 a	Groningen.
Kok	Nico	Geuzenkade 79	Amsterdam.
Wastiaux	Armand	Zuiderzeestraat 25	Utrecht.
Homburg	Chris	Dijk 21	Olst.

Nieuwe leden :

Westra	Hans	Sportparkweg 4	Wageningen.
de Boer	Anna	Gieterijstraat 50	Deventer.
Peters	Hans	Gerboomstraat 41 b.	Rotterdam.

Nieuwe donat.

Harmseh	Gerrit	de Atjestraat 41	Amsterdam.
N.J.N. afd. Groningen		Jacobijnenstraat	Groningen.

Uitingen sjocgroep Mei en Juni:

1 en 2 Juni 1946 mieters weekeind te Tienhovensche kanaal. (hierover volgt nog een convo) Je kunt je nu reeds opgeven bij Jaap van Dijk. 22 en 23 Juni. (speciaal voor de Noordelingen) weekeind in Drenthe. Je vast opgeven bij Hieke Brinkman.

1 tot. en met 8 Juli HET NJN. SOCIOLOGENKAMP TE JUNNE. (OVERIJSSEL). -8-